

مسئله اصلی در زیارت عاشورا چگونه دیدن است

نویسنده کتاب «زیارت عاشورا در نگاهی دیگر» با اشاره به اهمیت و جایگاه زیارت عاشورا در معارف اعتقادی شیعه گفت:

نویسنده کتاب «زیارت عاشورا در نگاهی دیگر» با اشاره به اهمیت و جایگاه زیارت عاشورا در معارف اعتقادی شیعه گفت: در زیارت عاشورا ما از فجایع کربلا چیزی نمی‌شنویم و از مقتل‌ها چیزی نمی‌بینیم چرا که مسئله اصلی در زیارت عاشورا چگونه دیدن است، اینکه پشت حوادث و فجایع کربلا گوهر نابی را ببینیم که افق نگاه معصوم(ع) در زیارت عاشورا قصد نشان دادن آن را دارد.

مسئله اصلی در زیارت عاشورا چگونه دیدن است؟ بخش قابل توجهی از معارف اعتقادی و عاشورایی شیعه، در زیارت‌های مربوط به سیدالشهدا(ع) نهفته است و به خاطر اهمیت فراوان این زیارات، عالمان مسلمان به شرح ادعیه و زیارات توجه و اهتمام بسیار داشته‌اند. یکی از نکات مورد توجه در فهم این زیارت ارتباط بین اجزا و عبارات آن است، چرا که در ارتباط و پیوند بین اجزا، آموزه‌های بسیاری را می‌توان دریافت.

کتاب «زیارت عاشورا در نگاهی دیگر» نمونه‌ای از شرح‌هایی است که به بیان ارتباط اجزا توجه می‌کند و به توضیح مفاد متن با زبانی روان می‌پردازد. غلامرضا حیدری ابهری، نویسنده کتاب به بررسی دقیق جملات زیارت پرداخته و مستندات تاریخی و حدیثی زیارت را نیز ذکر کرده است، او علاوه بر این، به آموزه‌های تربیتی و اعتقادی زیارت عاشورا نیز توجه داشته است.

حیدری ابهری، نویسنده و محقق دینی در حوزه تعلیم و تربیت است که با توجه به علاقه و نیاز جامعه کار نویسندگی خودش را آغاز کرده است. او در این باره معتقد است که باید از عمق معارف دینی به سطح کار کرد و با توجه به تجربه‌ای که به شکل مستقیم با کودکان و نوجوانان داشته و با ابهام‌های اعتقادی آن‌ها آشنا بوده، مشکل را در چرایی گفتن از معنویت می‌دانسته است و در این زمینه همت خود را به تبیین مسائل اعتقادی و تالیف ۱۲۰ اثر در این زمینه گذاشته است. برخی از آثار او به زبان انگلیسی، عربی، اردو، مالایی و اسپانیولی ترجمه شده است. او همچنین خودش را متأثر از داستان راستان شهید مطهری می‌داند و مقدمه کتاب استاد مطهری که در خصوص چگونگی نگارش کتاب مطرح شده را، انگیزه مسیر نویسندگی خود بیان کرده است.

مسئله اصلی در زیارت عاشورا چگونه دیدن است

سرویس اندیشه‌ایکنا به مناسبت ایامی که با یاد و نام امام حسین(ع) همراه است در این مجال قصد دارد تا با گفت و گو با اهل معرفت به پیوند عمیق هویت تشیع با زیارت و ادعیه بپردازد، به ویژه زیارتی که از خود ائمه معصومین(ع) وارد شده‌اند و امامان معصوم و بزرگان دین بر خواندن آن تأکید فراوان داشته‌اند، تا جایی که امام محمد باقر(ع) ما را به خواندن زیارت عاشورا در هر روز سفارش فرمودند، اما چه معارفی در این زیارت نامه وجود دارد که بر خواندن و مداومت به آن توصیه شده است؟

غلامرضا حیدری ابهری، نویسنده کتاب زیارت عاشورا در نگاهی دیگر، در این باره با ایکنا به گفت و گو نشسته است که مشروحی از این گفت و گو را در ادامه می‌خوانیم.

نویسنده کتاب در این باره که چگونه می‌توانیم به معارف زیارت عاشورا پی ببریم، گفت: زیارات مأثوره از ائمه (ع) دارای نگاه بلند و عمیقی است که از کسی جز معصوم(ع) برنمی‌آید. او با اشاره به اینکه در زیارت عاشورا ما از فجایع کربلا چیزی نمی‌شنویم و از مقتل‌ها چیزی نمی‌بینیم گفت: مسئله اصلی در زیارت عاشورا، چگونه دیدن است؛ اینکه پشت حوادث و فجایع پیش آمده گوهر نابی را ببینیم که در افق نگاه امام معصوم (ع) وجود دارد و زیارت عاشورا قصد نشان دادن آن را دارد. جمع اصداد در زیارت عاشورا

حیدری ابهری با اشاره به اینکه چرا در کلام معصومین(ع) به خواندن این زیارت توصیه شده گفت: زیارت عاشورا اصرار دارد که نگاه خواننده را از صحنه عاشورا فراتر برد و افق وسیعی را مقابل دیدگانش بگشاید تا شور و شعور، تجلیل و تحلیل قرین هم گردند و مصیبت با معرفت در آمیزد تا چراغی برای زندگی امروز باشد. از اینکه در زیارت عاشورا لعن و سلام، دوستی و دشمنی، سازش و ستیز، برائت و محبت، خشم و خشنودی، مهر و قهر با هم عجین می‌شوند گفت: انسان وقتی با حقیقتی ارتباط برقرار و به آن قرب پیدا می‌کند، به طور قهری باید از باطل هم منزجر شود، عداوت و محبت در حقیقت یک چیز است. زیارت عاشورا نگاه واقع

بینانه به انسان می دهد و مهر و قهر را در تعادل نگه می دارد. این که به امام حسین(ع) عشق می ورزیم و با دشمنان ایشان زاویه داریم، این برائت و جنبه سلبی عشق باید برجسته شود و در شعارهای ما منعکس شود و قلب ما را برای محبت سید الشهدا(ع) پرورده کند.

این محبت و برائت باید در تعادل با هم قرار بگیرند، در این باره می بینید که برابری تعداد لعن و سلام در زیارت عاشورا گویای آن است که برائت و محبت دو کفه یک ترازویند. در تمام دین محبت و برائت با هم عجین گشته اند. نمونه آن حج است که هم طواف دارد و هم رمی جمرات، اما حکمت تقدم لعن بر سلام در فقراتی از زیارت عاشورا بر این است که تا کسی از سیاهی نگریزد به سپیدی نمی رسد و دل بدون برائت، طعم شیرین محبت را نمی چشد. حکمت اصلی تکرار لعن و نیز سلامی که به دنبال آن می آید، تثبیت حقیقت و مضمون لعن و سلام و ذکر مورد نظر در دل و جان ذاکر است.

این پژوهشگر دینی با اشاره به این مسئله که ما در مقام ائمه(ع) توصیف به جمع اضداد می کنیم، مثلاً در مقام امیر المؤمنین(ع)، وجود ایشان را به سبب اینکه هم یتیم نوازی دارند و هم در مبارزه با دشمنان استقامت داشته اند را جامع اضداد می دانیم، گفت: ما چون ظرف وجودی خودمان کوچک است آن دو امر را ضد می بینیم؛ گویی عاطفه داشتن با ایتم با دلاوری در میدان های نبرد سازگار نیست، اما کاملاً سازگار است. وجود ما اغلب برای این تعادل تربیت نشده است به همین خاطر اسم آن را می گذاریم جمع اضداد. خدا میراث دار خون سیدالشهداست

این محقق با اشاره به لقب ثارالله به امام حسین(ع) در زیارت عاشورا گفت: ثارالله به معنای کسی است که خونخواهش خداست و به کار بردن این لقب در خصوص سیدالشهدا(ع) معنای بلندی دارد؛ یعنی اینکه منتقم خداست، صاحب و میراث دار این خون خداست و حق و حقوقی که باید استیفا شود بر عهده خداست و این استیفای خون، فردی نیست بلکه مکتبی است. آن مسیری که باطل پیش رفته و تا عصر ظهور هم جلو آمده با نورانیت حضرت ولی عصر(عج) باید به عقب بیاید. وقتی امام حسین(ع) تمام وجودش را در راه خدا بذل کرد، خدا هم مطالبه می کند و شما در طول تاریخ می بینید که خدا، حافظ این خون بوده و نگذاشته صدای مظلومیت امام حسین(ع) و اصحاب و یارانشان در کربلا دفن شود و پرچمی که از دست ابوالفضل(ع) بوده است از اهتزاز بیفتند. مدرسه امام حسین(ع) باز است و روز به روز مقام و مکتب ایشان در جهان بیشتر شناخته می شود و آزادی را به همه می آموزد، نسل به نسل مردم به این دنیا می آیند و امام حسین(ع) را تماشا می کنند و از او عزت می آموزند و تأثیر خودشان را در جهان می گذارند. راه نشان می دهد

نویسنده کتاب در این باره که در زیارت عاشورا، سلام و تحیت بر پیامبر اکرم(ص)، امیر المؤمنین(ع) و حضرت زهرا(س) بیان شده و از طرفی به اشخاصی مثل ابوسفیان و معاویه لعن شده که در حادثه کربلا حضور نداشتند، گفت: وقتی در زیارت عاشورا با اشاره به مقام امام حسین(ع) به پیوند نسبی او با رسول خدا(ص)، امیرمؤمنان(ع) و حضرت زهرا(س) اشاره می کنیم در حقیقت به پیوند عاشورا با رسالت، غدیر و ولایت امیرالمؤمنین(ع) اشاره می کنیم و قیام امام حسین(ع) را برخاسته از رسالت و ولایت و ادامه مأموریت الهی در راستای حیات اسلامی می دانیم. از سویی وقتی به ابوسفیان که در سال ۳۰ هجری مرده و به خاطر جنایت یزید در سال ۶۱ هجری لعن می فرستیم، به پیوستگی خط باطل و انحرافی اشاره داریم که سبب واقعه مصیبت بار عاشورا است. درگیری حق و باطل، جنگ نور و ظلمت، پیکار خوبی و بدی، از پیوستگی و امتداد برخوردار است، امتدادی که گمراهی را از هدایت باز می شناسد.

وی افزود: در فرازی از زیارت عاشورا که از خدا می خواهیم زندگی ما را زندگی محمد و آل محمد(ع) و مرگ ما را مرگ محمد و آل محمد(ع) قرار دهد، دوستان و دشمنان اهل بیت(ع) را شناخته ایم و به آنان اعلام دوستی و از دشمنان آنان بیزار می جسته ایم و تمنای این را داریم که بتوانیم در همه فراز و نشیب های زندگی به خاندان اهل بیت(ع) شباهت پیدا کنیم، این شباهت حیات دنیوی ما را به عقبی متصل می کند. طلب رزق در زیارت عاشورا

حیدری ابهری در این باره که ما در زیارت عاشورا رزق دیگری را طلب می کنیم که جنس آن دنیایی نیست، گفت: در فقراتی از زیارت عاشورا می گوئیم اَللّٰهُمَّ ارْزُقْنِیْ شَفَاعَةَ الْحُسَیْنِ یَوْمَ الْوُرُودِ و یا یَرْزُقْنِیْ طَلَبَ ثَارِی (ثارکم) مَعَ اِمَامِ هُدٰی (مَهْدٰی) و یا رَزَقْنِی الْبِرَّاءَةَ مِنْ اَعْدَائِکُمْ، که در هیچ کدام از این فقرات زیارت عاشورا دنیا را طلب نمی کنیم؛ گرچه آنچه از خدا می طلبیم، دنیا و آخرتمان را کفایت خواهد کرد اما اگر تا کنون خدا را به عنوان رزاق مادی می شناختیم اکنون و به برکت توسل به روح بلند امام حسین(ع) رزاقیت خداوند را در افق گسترده تری می بینیم و این همین جنبه تعلیمی است که زیارت عاشورا قصد بیان آن را دارد.

گفت وگو از حدیث منتظری